

Părintele Constantin Galeriu

Taina zilei a 8-a

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA
Iași, 2013

Prezenta broșură reflectă transcrierea (adaptată pentru tipar) conferinței susținute în anul 1999, de Părintele Constantin Galeriu, la invitația ASCOR Iași.

© DOXOLOGIA, 2013
ISBN 978-606-666-032-7

Dumnezeu este viața și omul a fost făcut pentru viață. Noi credem că, în sine, căderea a fost o schimbare a gravitației omului. Chemat cu fața spre Dumnezeu Cel Viu, omul gravitează spre Acesta, fața Domnului însemnând viață. Sfântul Ioan Scărarul, a cărui zi o prăznuim într-una dintre duminicile Postului Mare, spune că „lumina divină este zâmbetul feței lui Dumnezeu și în acest zâmbet al feței Lui a fost zidit Adam”. Zâmbetul revelează lumina, bucuria luminii lăuntrice și, deci, în această lumină a fost creat protopărintele nostru.

Dumnezeiescul Maxim Mărturisitorul înfățișează creația în trei stadii: stadiul întâi, al existenței (când a chemat Dumnezeu lumea la existență); stadiul al doilea, al existenței în bine, în har, în Botez dacă vrei; și al treilea stadiu, în Înviere, în „înveșnicire” - cu alte cuvinte, după dumnezeieștii Părinți, al zilei a opta.

Această zi, a opta, o preamărește Biserica în cuvântul pascal, în imnul pascal:

„Această aleasă și sfântă zi”, unde aici e tradus ca ziua cea dintâi a săptămânii, dar textul original o numește „zi una”, deci unică a săptămânii, „împărăteasă și doamnă, praznic al praznicelor și sărbătoare a sărbătorilor, în care binecuvântăm pe Hristos în veci”. Zi una, zi unică, așa cum a fost numită și de Sfântul Vasile cel Mare: „ziua întâi a creației, zi una”, adică nu una dintre mai multe, ci unică. Altfel spus, Ziua Învierii este o nouă creație - ziua a opta.

Cuvântul „Paște” provine din evreiescul „pascha” sau grecescul „pasha” și înseamnă trecere. Mircea Eliade subliniază trecerea de la un mod de a fi la un altul, iar omilia pascală, cu alte cuvinte predica, pe care Biserica a rânduit-o ca înțelegere a tainei Paștelui, spune că „Paște” provine din cuvântul care în vechiul grai evreiesc înseamnă „trecere”. Fiindcă aceasta este ziua în care Dumnezeu a adus la început lumea dintru neființă întru ființă, și iarăși a smuls poporul israelitean din mâna faraonului și l-a trecut prin Marea Roșie, și tot în această zi - să ascultăm aici cu uimire!

- S-a pogorât Dumnezeu din ceruri și S-a sălășluit în trupul Fecioarei.

Așa înțelegem taina aceasta a trecerii, a unui suiș continuu și - cum dumnezeieștii Părinți, din inspirație dumnezeiască, au tâlcuit - acesta este drumul creaturii, al făpturii: de jos în sus față de calea Dumnezeirii, care este de sus în jos.

Sfântul Grigorie Palama spune atât de luminos, revelator: „fire mai presus de fire, Dumnezeu nu are a sui la slavă mai înaltă”. Deci slava Lui se descoperă prin coborâre, prin smerenie, iar slava omului se dezvăluie prin suiș.

Părintele Stăniloae a subliniat adânc lucrul acesta - repet: de suiș al făpturii -, pentru că Origen, după filozofi, după Platon îndeosebi, înfățișa sufletele din lumea esențelor divine, coborârea sufletelor în trupuri, ca pe un fel de pedeapsă a lor. Cu alte cuvinte: drumul în jos. Origen a greșit. Revenim, iarăși, la această idee și aceasta este calea: cea a existenței făpturii într-un continuu suiș. Ați văzut cum înfățișa Sfântul Maxim Mărturisitorul viața omului: de la existență la existență în har, în bine, în lumină,

până la înveșnicirea ei, prin Înviere, ca înveșnicire a făpturii. Aici - și vă rog să fiți cu luare-aminte la aceste taine! - se dezvăluie și se precizează deosebirea radicală între Dumnezeu-eternitate și faptură, creație (creație în ansamblul ei, dar culminând cu omul).

Deci Dumnezeu este veșnicia, așa cum dumnezeiescul Pavel spune: „Cel ce locuiește întru lumina neapropiată, singurul care are nemurirea și locuiește întru lumina neapropiată”. Acestea le scrie lui Timotei, iar în Epistola către Evrei, de asemenea: „Melchisedec... Arhiereul cel veșnic, cel fără început al zilelor și fără sfârșit al vieții”.

Creația începe cu acea zi una, deci Dumnezeu nu are un început al zilelor. Iar Sfântul Vasile cel Mare îl preamărește pe Dumnezeu într-o rugăciune relevantă, spunând: „nici începând, nici încetând”. Contemplând, atunci, realitatea lui Dumnezeu, ne punem întrebarea: pentru conștiința umană trebuie să existe o realitate eternă? La această întrebare răspunde ușor cel mai simplu dintre oameni. Orice suflet smerit ar putea răspunde: trebuie să existe o realitate

„așa să fie”, pe românește. Martorul zidirii lui Dumnezeu și acest „Amin”, El rostește în primul act al creației, zicând „Să fie lumină!”, să fie Paște! Și fiecare zi a creației apare prin această poruncă: „Să fie!”. Și așa aduce la existență toate: de la cele ce n-au fost, la cele ce sunt, de la neființă la ființă.

Vom tâlcui și această mare taină și puterea creatoare, extraordinară, uimitoare, a acestui cuvânt revelat: *creatio ex nihilo* - creație din nimic. Deci făptura există, dar mai pe urmă, prin acest cuvânt al lui Dumnezeu: „Să fie!”, fiecare treaptă a creației e înrădăcinată în acest „Să fie!” dumnezeiesc. Și dacă Dumnezeu este numai *da*, căci a zis Mântuitorul: „Cuvântul vostru să fie ce este da, da, și ce este nu, nu!”, făptura nu poate să fie și „nu”? De unde vine acest „nu” al făpturii? Pentru că în el se înrădăci-nează însuși misterul răului. Părinții așa au explicat răul: ca pe o negare a binelui, ca pe acest „nu”. Dar dacă, în mod obișnuit, unii Părinți mai din Apus au explicat sau au definit, dacă vreți, răul ca negare a binelui înrădăcinat în libertate, în libertatea făpturii, tot Sfântul